

תרגיל 1

שורש	בניין	גוף	זמן / דרך
1. ס-ד-ק	נפעל	נסתרות	עבר
2. כ-נ-ע	נפעל	נוכחים	עתיד
3. ש-ל-מ	פיעל	מדברים	עתיד
4. פ-ס-ק	הפעיל	נוכח	ציווי
5. ר-ג-ש	התפעל	נסתרים	עתיד
6. ד-ר-ש	קל	נסתרת	הווה(בינוני)
7. ש-ל-מ	הופעל	נסתרת	עבר
8. ס-מ-ק	הפעיל	נסתרות	הווה(בינוני)
9. פ-ת-ע	הופעל	נוכח	עתיד
10. צ-י-נ	פועל	נסתר	עתיד
11. צ-נ-נ	התפעל	מדבר/ת	עתיד
12. ס-ב-כ	התפעל	מדבר/ת	עבר
13. ש-כ-ח	קל	נוכחים	עבר
14. צ-ל-מ	התפעל	נסתרים	הווה(בינוני)
15. ח-מ-ק	התפעל	נסתרים	עבר
16. ק-ד-מ	הפעיל	נוכחות	ציווי
17. ר-ג-ש	הופעל	נסתרת	עבר
18. ט-פ-ח	פועל	נסתרים	הווה(בינוני)
19. ח-ד-ש	פיעל	נוכחים	עתיד
20. ש-ב-ע	קל	מדברת	הווה(בינוני)
21. ש-מ-ר	נפעל	מדבר/ת	עבר
22. צ-ד-ק	התפעל	נסתרים	עתיד
23. א-מ-צ	התפעל	מדבר/ת	עתיד
24. ק-פ-צ	פיעל	נסתרים	עבר
25. ח-י-ב	פועל	מדברים	הווה(בינוני)
26. ש-ת-ל	הופעל	נסתרים	עבר
27. כ-ב-ד	התפעל	מדברת	הווה(בינוני)

שורש	בניין	גוף	זמן / דרך
28. ש-ת-פ	פועל	מדברים	עתיד
29. ט-פ-ס	פיעל	נסתרת	עבר
30. ז-מ-נ	התפעל	נוכחות/נסתרות	עתיד
31. ד-ב-ר	נפעל	מדברים	עתיד
32. ס-ד-ר	התפעל	נסתר	הווה(בינוני)
33. י-ג-ר	קל	מדבר/ת	עבר
34. ת-מ-מ	התפעל	נוכחים	עתיד

תרגיל 2

1. שורש: ש-ג-ר < שגורים < ישגרו < אשגר < שגרה
2. שורש: ש-ל-פ < ישלף < שלפתו < תשלפנה
3. שורש: ס-פ-ר < ספרה < ספורות < הסתפרו < תספרנה

תרגיל 3

1. I. ת-ק-נ, פיעל, עתיד

II. **נ-ת-ק**, פיעל, עתיד

III. ת-ק-נ, פיעל עתיד

הפועל במשפט II יוצא דופן מבחינת השורש

2. I. ת-ק-ל, נפעל, עבר

II. ת-ק-ל, נפעל, **הווה**

III. ת-ק-ל, נפעל, עבר

הפועל במשפט II יוצא דופן מבחינת הזמן

3. I. ש-מ-ש, פיעל, עתיד

II. ש-מ-ש, פיעל, עתיד

III. ש-מ-ש, **התפעל**, עתיד

הפועל במשפט III יוצא דופן מבחינת הבניין

4. I. ת-מ-ד, הפעיל, **עבר**

II. ת-מ-ד, הפעיל, עתיד

III. ת-מ-ד, הפעיל, עתיד

הפועל במשפט I יוצא דופן מבחינת הזמן

5. I. פ-ט-ר, קל, **עתיד**

II. פ-ט-ר, קל, הווה

III. פ-ט-ר, קל, הווה

הפועל במשפט I יוצא דופן מבחינת הזמן

6. I. ב-ד-ק, קל, עתיד

II. ב-ד-ק, קל, עתיד

III. ב-ד-ק, **נפעל**, עתיד

הפועל במשפט III יוצא דופן מבחינת הבניין

7. I. ס-ב-כ, התפעל, עבר

II. כ-ב-ס, התפעל, עבר

III. ס-ב-כ, התפעל, עבר

הפועל במשפט II יוצא דופן מבחינת השורש

תרגיל 4

זוג 1 - ס-ד-ר, הופעל, עבר, נסתר

- ס-ד-ר, פועל, עבר, נסתרים

שני הפעלים שונים זה מזה בבניין ובגוף, וזהים זה לזה בשורש ובזמן

זוג 2 - ק-ס-מ, הפעיל, הווה, נסתרת

- מ-ס-ק, קל, עבר, נסתרת

שני הפעלים שונים זה מזה בשורש, בבניין ובזמן, וזהים זה לזה בגוף

זוג 3 - ז-ה-ר, נפעל, ציווי, נוכח

- ז-ה-ר, נפעל, עבר, נסתר

שני הפעלים שונים זה מזה בזמן ובגוף, וזהים זה לזה בשורש ובבניין

זוג 4 - ג-ב-ר, התפעל, עתיד, נסתרות

- ג-ב-ר, הפעיל, עתיד, נסתרות

שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, וזהים זה לזה בשורש, בזמן ובגוף

זוג 5 - ש-ע-נ, הפעיל, ציווי, נוכחות

- ש-ע-נ, נפעל, ציווי, נוכחות

שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, וזהים זה לזה בשורש, בזמן ובגוף

זוג 6 - ט-ע-נ, נפעל, עבר, נסתר

- ט-ע-נ, קל, עתיד, מדברים

שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, בזמן ובגוף, וזהים זה לזה בשורש

זוג 7 - ש-מ-ר, קל, עבר, נסתרים
 - ש-מ-ר, קל, ציווי, נוכחים
 שני הפעלים שונים זה מזה בזמן ובגוף, וזהים זה לזה בשורש ובבניין

זוג 8 - ע-ל-מ, התפעל, הווה, נסתרת
 - ע-מ-ל, פיעל, עתיד, נסתרות
 שני הפעלים שונים זה מזה בשורש, בבניין, בזמן ובגוף

זוג 9 - ש-ב-ר, נפעל, הווה, נסתרים
 - ש-ב-ר, קל, הווה, נסתר
 שני הפעלים שונים זה מזה בבניין ובגוף, וזהים זה לזה בשורש ובזמן

זוג 10 - ג-ב-ל, הפעיל, עתיד, מדברים
 - ג-ב-ל, קל, הווה, נסתרים
 שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, בזמן ובגוף, וזהים זה לזה בשורש

זוג 11 - ק-ש-ת, הפעיל, עבר, נסתר
 - ש-ת-ק, התפעל, עבר, נסתר
 שני הפעלים שונים זה מזה בשורש ובבניין, וזהים זה לזה בזמן ובגוף

תרגיל 5

1. הבניין המשותף: הפעיל   הבניין היוצא דופן: קל (תִּפְּלֵטִי)
2. הבניין המשותף: קל   הבניין היוצא דופן: נפעל (נִבְּלְעוּ)
3. הבניין המשותף: הופעל   הבניין היוצא דופן: פועל (תִּרְטֹשׁ)
4. הבניין המשותף: הפעיל   הבניין היוצא דופן: התפעל (תִּתְּמַשְׁכְּנָה)
5. הבניין המשותף: נפעל   הבניין היוצא דופן: קל (נִצְרַח)
6. הבניין המשותף: פיעל   הבניין היוצא דופן: הפעיל (מִצְדִּיק)
7. הבניין המשותף: פועל   הבניין היוצא דופן: הופעל (יִקְטְנוּ)
8. הבניין המשותף: הפעיל   הבניין היוצא דופן: התפעל (אֶסְתַּמְּד)
9. הבניין המשותף: קל   הבניין היוצא דופן: פיעל (מִלְטֵשׁ)

תרגיל 6

1. א. (1) ק-נ-ס

(2) יקנסו = נפעל, יקנסו = קל

ב. נקנס = ק-נ-ס, נפעל, עבר, נסתר

נקנס = ק-נ-ס, קל, עתיד, מדברים

שני הפעלים דומים בשורש ושונים בבניין, בזמן ובגוף

2. א. (1) מתריס = ת-ר-ס

(2) ס-ת-ר

ב. (1) הסתירו, מתריס = בניין הפעיל

(2) מסתתרו = התפעל, נסתרו = נפעל, תסתרנה = קל

3. א. (1) רשומים = ר-ש-מ

(2) ש-מ-ר

ב. (1) נשמרים, תשמרו = בניין נפעל

(2) משמרים = פועל, רשומים = קל, השתמרה = התפעל

תרגיל 7

א. הסגר

ב. למדנו

ג. מגדלים

ד. יפקדו

ה. מפריזים

ו. מסימת

ז. הכחישי

ח. תרכב

ט. השתדלו

י. משתיכים

יא. נכנסה

תרגיל 8

1. א. (1) צ-ר-כ

(2) הצְרִיחַ = הפעיל, צוֹרֶכֶת = קל, נִצְרָכָה = נפעל

ב. פועל בצורת בינוני: צוֹרֶכֶת ציווי נוכחת: צְרָכִי (באותו בניין = הבניין קל).

ג. (1) הצְרָכָה

(2) נִצְרָח

2. א. (1) ק-ד-מ

(2) קִדְמָה = קל, קִדְמָה = פיעל

ב. (1) הקדימי

(2) התקדמה

ג. צורת הבינוני (הווה) בגוף יחידה: קוֹדְמַת, מְקַדְמַת.

ד. תקדים

3. א. (1) כ-ש-ל

(2) תִּכְשְׁלָנָה = נפעל, תִּכְשְׁלָנָה = הפעיל, תִּכְשְׁלָנָה = קל

ב. הִכְשֵׁל = תִּכְשְׁלָנָה (בניין הפעיל), הִכְשֵׁל = תִּכְשְׁלָנָה (בניין נפעל).

ג. (1) שלושת הפעלים הם בצורת העתיד - יש לבחור שניים.

תִּכְשְׁלָנָה - גוף נסתרים זמן עבר באותו בניין < נִכְשְׁלוּ

תִּכְשְׁלָנָה - גוף נסתרים זמן עבר באותו בניין < הִכְשִׁילוּ

תִּכְשְׁלָנָה - גוף נסתרים זמן עבר באותו בניין < כְּשְׁלוּ

(2) תִּכְשְׁלָנָה - גוף רבים זמן הווה (בינוני) באותו בניין < נִכְשְׁלִים

תִּכְשְׁלָנָה - גוף רבים זמן הווה (בינוני) באותו בניין < מְכַשְׁלִים

תִּכְשְׁלָנָה - גוף רבים זמן הווה (בינוני) באותו בניין < כּוֹשְׁלִים

4. א. ס-מ-נ.

מִסְתַּמְנֵת = התפעל, סִמְנִי = פיעל

ב. (1) הסתמן

(2) סמן

ג. נִסְמֵן

5. א. ז-ק-ק = התפעל , נִזְקְקוּ = נפעל
- ב. גוף יחידה זמן הווה (בינוני):
 (1) בניין קל - זְקוּקָה.
 (2) אחד בבניין פיעל - מְזַקְקֵת.
- ג. צורת עבר נסתר - הִזְדַּקְק , נִזְקַק

תרגיל 9

1. א. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **תִּכְנְסָנָה** < שורש: כ-נ-ס.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ס-כ-נ
- ב. השורש המשותף: ק-ר-ב
- ג. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **מְשַׁכְּמוֹת** < שורש: ש-כ-מ
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: מ-ש-כ
- ד. השורש המשותף: ט-ג-נ
- ה. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **תִּצְבְּרָנָה** < שורש: צ-ב-ר
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ר-ב-צ
2. א. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **נִכְלְמָת** < שורש: כ-ל-מ.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: מ-ל-כ
- ב. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **רְתוּמָה** < שורש: ר-ת-מ.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ת-ר-מ
- ג. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **יְצַרְמוּ** < שורש: צ-ר-מ.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: צ-מ-ד
- ד. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **מִיֻּצְרָת** < שורש: י-צ-ר.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: צ-י-ר
- ה. השורש המשותף: ש-ת-פ

3. א. השורש המשותף: ד-ב-ר
 ב. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **מתמים** < שורש: ת-מ-מ.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ת-מ-ד
 ג. השורש המשותף: ד-ג-מ
 ד. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **תתריעו** < שורש: ת-ר-ע.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ר-ת-ע
 ה. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **תכריזו** < שורש: כ-ר-ז.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ז-כ-ר

4. א. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **הכחש** < שורש: כ-ח-ש.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ש-כ-ח
 ב. השורש המשותף: ר-ג-ז
 ג. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **נבחו** < שורש: נ-ב-ח.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: ב-ח-נ
 ד. השורש המשותף: ב-ש-ל
 ה. המילה היוצאת דופן מבחינת השורש: **הקפדנה** < שורש: ק-פ-ד.
 השורש המשותף לשתי המילים האחרות: פ-ק-ד

תרגיל 10

1. (1) **קרבים** = ק-ר-ב   **יקברו** = ק-ב-ר   **ירקבו** = ר-ק-ב   **מבקר** = ב-ק-ר
 (2) בניין קל: **קרבים**   **יקברו**
 (3) זמן עתיד: **אבקר** (בניין: פיעל)
דוגמאות למשפטים:
 בטיול **אבקר** במספר אתרים מעניינים.
אבקר אותך בשבוע הבא.
2. (1) **תפשרנה** = פ-ש-ר   **משתפרים** = ש-פ-ר   **הפרשתן** = פ-ר-ש   **ישרפו** = ש-ר-פ
 (2) **תפשרנה**, **הפרשתן** = בניין הפעיל
 (3) נשרפו = (ש-ר-פ, בניין נפעל, נסתרים, עבר)
דוגמה למשפט: עצי אורן רבים **נשרפו** בשריפה שפרצה ביערות הכרמל.

3. (1) מ-כ-ר

(2) תמכר נמכרת = בניין נפעל

(3) אמכר (בניין קל)

דוגמה למשפט: אמכר את התקליטים למרבה במחיר.

4. (1) התרפזה = ר-כ-ז   מזכיר = ז-כ-ר   מרפזת = ר-כ-ז   רפזו = ר-כ-ז

(2) מרפזת רפזו = בניין פיעל

(3) רפזו

דוגמה למשפט: שני גדודי חיילים רפזו לאורך הגבול הצפוני.

תרגיל 11

קל	נפעל	הפעיל	פועל	התפעל
גדלים נהוגות בוחרת	נמצאים	מתאימות	מחבר יבצע	מתנגדים

תרגיל 12

1. הבלגה (הפעיל)

2. שרפה (קל)

3. המנעות (נפעל)

4. הדור (פיעל)

5. נעילה (קל)

6. התממות (התפעל)

7. בקרת (פיעל)

תרגיל 13

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
לְהִתְכַתֵּשׁ	הִתְכַתְּשׁוּת	התפעל	1. כ-ת-ש
לְפַסֵּל	פָּסוּל	פיעל	2. פ-ס-ל
לְהַפְסִיל	הַפְסָלוּת	נפעל	3. פ-ס-ל
לְפַסֵּל	פָּסִילָה	קל	4. פ-ס-ל
לְהַסְפִיק	הַסְפָּקָה	הפעיל	5. ס-פ-ק
לְהַסְתַּפֵּק	הַסְתַּפְּקוּת	התפעל	6. ס-פ-ק
לְהַקְלִיט	הַקְלָטוּת	נפעל	7. ק-ל-ט
לְקַלֵּט	קָלִיטָה	קל	8. ק-ל-ט
לְהַקְלִיט	הַקְלָטָה	הפעיל	9. ק-ל-ט
לְהַסְמִיךְ	הַסְמְכוּת	נפעל	10. ס-מ-כ
לְהַשְׁתַּכֵּר	הַשְׁתַּכְּרוּת	התפעל	11. ש-כ-ר
לְדַקֵּר	דְּקִירָה	קל	12. ד-ק-ר
לְהַשְׁתַּפֵּךְ	הַשְׁתַּפְּכוּת	התפעל	13. ש-פ-כ
לְשַׁפֵּךְ	שְׁפִיכָה	קל	14. ש-פ-כ
לְהַצְטִינֵן	הַצְטִינוּת	התפעל	15. צ-י-נ
לְצַיֵּן	צִיּוֹן	פיעל	16. צ-י-נ
לְהַגְרִיל	הַגְרָלָה	הפעיל	17. ג-ר-ל

תרגיל 14

שם פעולה מבניין אחר	שם פועל מבניין אחר	שם פעולה מאותו בניין	שם פועל מאותו בניין
מְשִׁיכָה	לְמַשֵּׁךְ (קל)	הִתְמַשְׁכוֹת (התפעל)	1. לְהִתְמַשֵּׁךְ
סָכוֹן	לְסַכֵּן (פיעל)	הִסְתַּכְּנוֹת (התפעל)	2. לְהִסְתַּכֵּן
צָלְפָה	לְצַלֵּף (קל)	הִצְלִיפָה (הפעיל)	3. לְהִצְלִיף
הִתְחַבְּרוֹת	לְהִתְחַבֵּר (התפעל)	חִבְּרוּ (פיעל)	4. לְחַבֵּר
הִשְׁתַּלְטוֹת	לְהִשְׁתַּלֵּט (התפעל)	שָׁלְטָה (קל)	5. לְשַׁלֵּט
הִצְמִידָה	לְהִצְמִיד (הפעיל)	הִצְמִידוֹת (נפעל)	6. לְהִצְמִיד
הִדְבְּקוֹת הִדְבְּקָה	לְהִדְבִּיק (נפעל) לְהִדְבִּיק (הפעיל)	בְּדִיקָה (קל)	7. לְבַדֵּק
הִתְפַּקְדוֹת	לְהִתְפַּקֵּד (התפעל)	פָּקְדוּ (פיעל)	8. לְפַקֵּד
הִסְמְכָה	לְהִסְמִיךְ (הפעיל)	הִסְתַּמְכוֹת (התפעל)	9. לְהִסְתַּמְךְ
הִכְרַתוֹת	לְהִכְרִית (נפעל)	כָּרִיתָה (קל)	10. לְכַרֵּת
הִצְטַדְּקוֹת	לְהִצְטַדֵּק (התפעל)	הִצְדַּקָה (הפעיל)	11. לְהִצְדַּיק
פִּיּוּס	לְפַיֵּס (פיעל)	הִתְפַּיְסוֹת (התפעל)	12. לְהִתְפַּיֵּס
הִשְׁמָטָה	לְהִשְׁמִיט (הפעיל)	שָׁמִיטָה (קל)	13. לְשַׁמֵּט
הִתְפַּזְּרוֹת	לְהִתְפַּזֵּר (התפעל)	פָּזְרוּ (פיעל)	14. לְפַזֵּר
הִסְתַּבְּכוֹת	לְהִסְתַּבֵּךְ (התפעל)	סָבְדוּ (פיעל)	15. לְסַבֵּךְ
רְגוּל	לְרַגֵּל (פיעל)	הִתְרַגְּלוֹת (התפעל)	16. לְהִתְרַגֵּל
הִשְׁתַּלְבוֹת	לְהִשְׁתַּלַּב (התפעל)	שָׁלוּב (פיעל)	17. לְשַׁלֵּב
מְנִיעָה	לְמַנֵּעַ (קל)	הִמְנִיעוֹת (נפעל)	18. לְהִמְנִיעַ

תרגיל 15

א.

פ-ש-ט	א.	3.	א.	כ-ש-ר	1.
ז-מ-נ	ב.		ב.	ר-ג-ז	
צ-ב-ר	ג.		ג.	ש-ב-ש	
פ-ק-ד	ד.		ד.	ד-ל-ק	
כ-ב-ד	א.	4.	א.	צ-ב-ע	2.
כ-ל-ל	ב.		ב.	ב-ק-ש	
ג-ז-ר	ג.		ג.	ס-ד-ר	
ש-מ-ע	ד.		ד.	ס-ג-ר	

ב.

1. א. בניין הפעיל
2. ב. בניין פיעל
3. ד. בניין נפעל
4. ג. בניין קל

תרגיל 16

- נגוב (נ-ג-ב, פיעל)
- הפְּסָקָה (פ-ס-ק, הפעיל)
- שְׁמִירָה (קל)
- שבוש (פיעל)
- הַסְתַּגְרוֹת (התפעל)
- הַפְעֵלָה (הפעיל)

תרגיל 17

1. (1) נִמְחַק (משפט I) : מ-ח-ק, נפעל, עבר, נסתר
נִמְחַק (משפט III) : מ-ח-ק, קל, עתיד, מדברים
שני הפעלים דומים זה לזה בשורש ושונים זה מזה בבניין, בזמן ובגוף
- (2) נִמְחַק (משפט I) : לְהִמְחִק
נִמְחַק (משפט III) : לְמַחֵק
(3) מְחַיֵּקָה
2. (1) הִקְצִינוּ : ק-צ-נ, הופעל, עבר, נסתרים
הִקְצִינוּ : ק-צ-נ, הפעיל, עבר, נסתרים
שני הפעלים דומים זה לזה בשורש, בזמן ובגוף ושונים זה מזה בבניין
- (2) לְהִקְצִין , הִקְצִנָה
3. (1) הִשְׁתַּקְּפָה : ש-ק-פ, התפעל, עבר, נסתרת
תִּשְׁקַפְּנָה : ש-ק-פ, הפעיל, עתיד, נסתרות
(2) לְהִשְׁקֹף, לְהִשְׁתַּקֵּף, לְהִשְׁקִיף, לְשַׁקֵּף
(3) הִשְׁתַּקְּפוּת, הִשְׁקָפָה, שְׁקוּף : הִשְׁתַּקְּפָה, תִּשְׁקַפְּנָה, מְשַׁקְּפִים.

תרגיל 18

1. א. עָרְכוּ (=פועל)
הַמְשׁוֹתֵף לַצּוּרוֹת הַפּוֹעֵל הַמוֹדַגְשׁוֹת הָאֲחֵרוֹת = שֵׁם פּוֹעֵל
ב. לְגַיֵּס
ג. תְּמִיכָה (שם פעולה) - לְתַמֵּךְ (שם פועל)
ד. (1) לְהַמְשִׁיךְ
(2) עָרְכוּ
2. א. בַּקְשָׁה / בִּיטוּל = בְּנִיין פִּיעֵל. שֵׁם פּוֹעֵל : לְבַקֵּשׁ / לְבִטֵּל
הַשְׁתַּתְּפוּת = בְּנִיין הַתְּפַעֵל. שֵׁם פּוֹעֵל : לְהִשְׁתַּתֵּף הַחֲזוּר = בְּנִיין הַפְּעִיל. שֵׁם פּוֹעֵל : לְהַחֲזִיר
ב. יִקְבֵּל
(1) ק-ב-ל, פִּיעֵל
(2) קִבְּלָה
(3) קִבְּלָה

- ג. ההבדל במשמעות בין שני שמות הפעולה:
קבֵּלָה = אישור / מתן אפשרות להתמנות עם התלמידים הלומדים במוסד חינוכי כלשהו.
 (לדוגמה: הקבלה למסלול הלימודים כרוכה בראיון אישי)
קבִּילָה = תלונה
 (לדוגמה: החיילת הגישה קבילה נגד מפקדה).

3. א. (1) **הַשְׁתַּבְּשׁוּ** = ש-ב-ש   **הַצְטִינְתָּ** = צ-ל-נ   **יִסְתַּיְעוּ** = ס-י-ע
יִסְתַּפְּקוּ = ס-פ-ק   **מִצְטַלְמִים** = צ-ל-מ   **מִזְדַּמְנִים** = ז-מ-נ
 (2) התפעל

- ב. **הַשְׁתַּבְּשׁוּ** = להַשְׁתַּבֵּשׂ, הַשְׁתַּבְּשׁוּת   **הַצְטִינְתָּ** = להַצְטִינֵן, הַצְטִינּוּת
יִסְתַּיְעוּ = להַסְתַּיֵּעַ, הַסְתַּיְעוּת   **יִסְתַּפְּקוּ** = להַסְתַּפֵּק, הַסְתַּפְּקוּת
מִצְטַלְמִים = להַצְטַלֵּם, הַצְטַלְמוּת   **מִזְדַּמְנִים** = להַזְדַּמֵּן, הַזְדַּמְנוּת

- ג. - **הַצְטִינְתָּ** = תַצְטִינִי   **יִסְתַּיְעוּ** = תַסְתַּיֵּעֵי   **יִסְתַּפְּקוּ** = תַסְתַּפְּקֵי
מִצְטַלְמִים = תַצְטַלְמֵי   **מִזְדַּמְנִים** = תַזְדַּמְנֵי
 - **הַצְטִינְתָּ** = אַצְטִינֵן   **יִסְתַּיְעוּ** = אַסְתַּיֵּעַ   **יִסְתַּפְּקוּ** = אַסְתַּפְּקֵי
מִצְטַלְמִים = אַצְטַלְמֵם   **מִזְדַּמְנִים** = אַזְדַּמְנֵן

תרגיל 19

משמעות הפועל: פעיל או סביל	הבניין	השורש
סביל	פיעל	1. ז-מ-נ
פעיל	פיעל	2. כ-ב-ד
סביל	התפעל	3. ק-צ-ר
פעיל	הפעיל	4. מ-ש-כ
סביל	הופעל	5. ש-ח-ת
סביל, סביל	נפעל, נפעל	6. ש-מ-ר, ל-ק-ח
פעיל	הפעיל	7. כ-ח-ש
סביל	הופעל	8. ג-ב-ל
סביל	פועל	9. ב-ט-ל
פעיל	קל	10. ש-כ-ר
סביל	נפעל	11. ש-כ-ר
סביל	הופעל	12. ב-ט-ח
פעיל	הפעיל	13. ס-כ-מ
סביל	הופעל	14. ס-ד-ר
פעיל	קל	15. ב-ד-ק
סביל	פועל	16. ס-פ-ר
פעיל	פיעל	17. ב-ק-ש
סביל	נפעל	18. כ-ת-ב
פעיל	קל	19. ס-ג-ר
סביל	נפעל	20. ז-ר-ק

(1) לפניך פעלים במשמעות סבילה ולכל אחד כתבנו משמעות פעילה בכל זמן וגוף שבחרנו.

זמנתי - זמנת (בניין קל, עבר, נוכח)

נזרק - זרקו (בניין קל, עבר נסתרים)

השחת - השחיתה / תשחית (בניין הפעיל, עבר, נסתרת / עתיד נסתרת)

נשמרו - שומרת (בניין קל, הווה, יחידה)

נלקחו - לקחתי (בניין קל, עבר, מדבר/ת)

הגבילה - גבילו (בניין הפעיל, עתיד, נסתרים)

בטל - בטלתו (בניין פיעל, עבר, נסתרות)

- נְשַׁכְּרָה - שָׁכְרוּ (בניין קל, עבר, נסתרת)
- הִבְטִיחַ - הִבְטִיחַ (בניין הפעיל, עבר, נסתר)
- תִּסְדְּרוּ - הִסְדִּירוּ (בניין הפעיל, עתיד, נסתרים)
- סִפְּרוּ - תִּסְפְּרוּ (בניין פיעל, עתיד, נוכחים)
- יִכְתֹּב - יִכְתֹּב (בניין קל, עתיד, נסתר)

(2) לפניך פעלים במשמעות פעילה ולכל אחד כתבנו משמעות סבילה בכל זמן וגוף שבחרנו.

- כִּבְדְּנוּ - כִּבְדְּנוּ (בניין פיעל, עבר, מדברים)
- מִכְחִישׁ - הִכְחֵשׁ (בניין הופעל, עבר, נסתר)
- שָׁכְרָה - נְשַׁכְּרוּ (בניין נפעל, עבר, נסתרים)
- יִסְפְּמוּ - יִסְפְּמוּ (בניין הופעל, עתיד, נסתר)
- נִדְּקָה - נִדְּקָה (בניין נפעל, עבר, נסתרת)
- מִבְקֵשׁ - מִבְקֵשׁ (בניין פועל, הווה, יחיד)
- סִגְּרָה - נִסְגְּרָה (בניין נפעל, עבר, נסתרת)

תרגיל 20

1. א. (1) רָכְשׁוּ = קל, הִבְרִיחוּ = הפעיל
(2) משמעות פעילה

ב. צורתו הפעילה של הפועל יִשְׁפֹּר < יִשְׁפִּיר
איש העסקים יִשְׁפִּיר נכסיו בתל אביב.

2. א. (1) נִפְתְּחָה = נפעל, נִכְנָס = נפעל
(2) נִפְתְּחָה = סביל, נִכְנָס = פֻּעַל

ב. צורתו הסבילה של הפועל הִכְנִיסוּ < הִכְנִסוּ
הִכְנִסוּ בטקסט שינויים רבים.

תרגיל 21

- א. (1) חֲתָמוּ = קל , יִקְבְּלוּ = פיעל , הִסְפִּימוּ = הפעיל , הִכְרִיזוּ = הופעל
(2) הִכְרִיזוּ (סביל)
(3) הוחלט
(4) פעיל

- ב. (1) שם פועל: להפעיל (בניין הפעיל) לשמור (בניין קל) למשוך (בניין קל)
שם פעולה: הפעלה שמירה משיכה
(2) פעילה (בניין קל) השְׁמֵרוֹת (בניין נפעל) המשכה (בניין הפעיל)

- ג. (1) הִסְפַּם = בניין הפעיל
(2) * סיכום = בניין פיעל

* הִסְפַּם = החלטה שהתקבלה בין שני צדדים או יותר.

סיכום = תמצית / תיאור קצר וממצה של נושא מסוים (על פי ההקשר במשפט – תמצית של התחקיר הביטחוני)

תרגיל 22

- א. (1) התקין = הפעיל שחך / פסק = קל נגנב / נפרצה = נפעל יקבל = פיעל
(2) - תִּתְקִין / תִּשְׁפַּח / תִּפְסֹק / תִּגְנֹב / תִּפְרֹץ / תִּקַּבֵּל
- אֲתִקֵּן / אֲשַׁפַּח / אֲפַסֵּק / אֲגַנֵּב / -- אֲקַבֵּל

- ב. (1) פִּעִיל: התקין, שחך, פסק, יקבל
סָבִיל: נגנב, נפרצה

- (2) סָבִיל: הִתְקַן < כבל של חברת החשמל הִתְקַן בגובה נמוך ונקרע לאחר שמשאית פגעה בו.
נִפְסַק < המשחק נִפְסַק בשל פציעתו של השחקן.

פִּעִיל: גָּנַב < האיש גָּנַב שני זוגות אופניים.

פִּרְץ < הפגין פִּרְץ לחדרו של חבר הכנסת.

- ג. (1) להחזיק = ח-ז-ק, הפעיל / להכניס = כ-נ-ס, הפעיל לשלם = פיעל
(2) התחזקות (בניין התפעל) / התכנסות (בניין התפעל) / פָּנוּס (בניין פיעל)
השתלמות (בניין התפעל)

- ד. פריצה < לִפְרֹץ

תרגיל 23

- (1) הבניינים: צבאו = קל, הקפיד = הפעיל, סימתי = פיעל, תמליץ = הפעיל, הסתפלתי = התפעל
המאפיין את הבניינים האלה = הוראת הבניינים היא פעילה (משמעות: פעיל)
- (2) הפועל נפגע שונה מהפעלים המודגשים בהוראתו / משמעותו. הוראת הבניין של נגע היא סביל
(נפגע = בניין נפעל).
- (3) לפקוד (בניין קל) < הפקדות (נפעל) התפקדות (התפעל) הפקדה (הפעיל)

תרגיל 24

1. ארכיב	14. אסתפר
2. התקינו	15. גדלים
3. עמדו	16. אשמר
4. תכון	17. הקשיבו
5. נכבדה	18. בדקתם
6. תרפש	19. פנס
7. אשתדל	20. לבטל
8. הדגישה	21. נושכת
9. יכלתי	22. אוכפים
10. כתב	23. לספר
11. הבדיל	24. אשאב
12. נתפס	25. ידפק
13. להכתב	26. המשכתו

- 1.** א. גשור = ג-ש-ר, השאר: ר-ג-ש
 ב. הפְּסָקָה = פ-ס-ק, השאר: ס-פ-ק
 ג. דְּקוּר = ד-ק-ר, השאר: ר-ק-ד
 ד. הַחֲלֵמָה = ח-ל-מ. השאר: ל-ח-מ
- 2.** א. הַתְּפִנְקוּת = פ-נ-ק, השאר: נ-פ-ק
 ב. מְתַחַם = ת-ח-מ, השאר: מ-ת-ח
 ג. מְזַכֵּרָה = ז-כ-ר, השאר: ר-כ-ז
 ד. הַפְּסֵד = פ-ס-ד, השאר: ד-פ-ס
- 3.** א. הַכְּשָׁרָה = כ-ש-ר, השאר: ש-כ-ר
 ב. לְגִימָה = ל-ג-מ, השאר: ג-מ-ל
 ג. נְבִיחָה = נ-ב-ח, השאר: ב-ח-נ
 ד. הַמְּלָצָה = מ-ל-צ, השאר: צ-ל-מ
- 4.** א. מְלַקֵּט = ל-ק-ט, השאר: ק-ל-ט
 ב. מְחַבֵּט = ח-ב-ט, השאר: ב-ט-ח
 ג. הַגְּלֵדָה = ג-ל-ד, השאר: ד-ל-ג
 ד. סְרוּג = ס-ר-ג, השאר: ג-ר-ס
- 5.** א. נְקוּר = נ-ק-ר, השאר: ק-ר-נ
 ב. עָכוּר = ע-כ-ר, השאר: כ-ר-ע
 ג. רְמִיסָה = ר-מ-ס, השאר: מ-ס-ר
 ד. רְגִישׁ = ר-ג-ש, השאר: ש-ג-ר
- 6.** א. לְכַבֵּס = כ-ב-ס, השאר: ס-ב-כ
 ב. מְעַשֵּׂן = ע-ש-נ, השאר: ש-ע-נ
 ג. קְבוּרָה = ק-ב-ר, השאר: ב-ר-ק
 ד. בְּחִירָה = ב-ח-ר, השאר: ח-ב-ר
- 7.** א. לְגַרֵּב = ג-ר-ב, השאר: ב-ר-ג
 ב. שְׁקָדָן = ש-ק-ד, השאר: ק-ד-ש
 ג. מְפָרֵץ = פ-ר-צ, השאר: צ-פ-ר
 ד. פְּרוּסָה = פ-ר-ס, השאר: ס-פ-ר
- 8.** א. רְבִיצָה = ר-ב-צ, השאר: צ-ב-ר
 ב. הַפְּרִזָּה = פ-ר-ז, השאר: ז-ר-פ
 ג. דוֹרָס = ד-ר-ס, השאר: ס-ד-ר
 ד. בְּלֵשׁ = ב-ל-ש, השאר: ש-ל-ב
- 9.** א. הַשְּׂבָחָה = ש-ב-ח, השאר: ח-ש-ב
 ב. מְזַמֵּר = ז-מ-ר, השאר: ר-מ-ז
 ג. כְּרוּז = כ-ר-ז, השאר: ז-כ-ר
 ד. שְׂרִיקָה = ש-ר-ק, השאר: ק-ש-ר
- 10.** א. פְּתָרוֹן = פ-ת-ר, השאר: ת-פ-ר
 ב. מְשַׁלֵּב = ש-ל-ב, השאר: ב-ש-ל
 ג. שְׁחִיקָה = ש-ח-ק, השאר: ח-ש-ק
 ד. תַּחְלִיב = ח-ל-ב, השאר: ב-ח-ל
- 11.** א. בְּדוּר = ב-ד-ר, השאר: ד-ב-ר
 ב. מְשַׁמֵּר = ש-מ-ר, השאר: ר-ש-מ
 ג. נְפוּק = נ-פ-ק, השאר: פ-נ-ק
 ד. הַסְּתַפְּקוּת = ס-פ-ק, השאר: פ-ס-ק
- 12.** א. שְׂמָחָה = ש-מ-ח, השאר: מ-ש-ח
 ב. לְהַגְמִיר = ג-מ-ר, השאר: ר-מ-ג
 ג. חֲלוּץ = ח-ל-צ, השאר: צ-ל-ח
 ד. הַקְּפָדָה = ק-פ-ד, השאר: ד-פ-ק

תרגיל 26

שורש	בניין	גוף	זמן / דרך
1. פ-ל-ס-פ	התפעל	נוכח	עתיד
2. ש-כ-פ-ל	פיעל	מדבר/ת	עבר
3. ת-ח-ק-ר	פועל	נסתרת	עבר
4. כ-ר-ב-ל	פועל	נסתרים	הווה
5. צ-פ-צ-פ	פיעל	נסתר	עתיד
6. ת-מ-צ-ת	פיעל	נוכח	ציווי
7. ע-ר-ב-ב	התפעל	נסתרים	עתיד
8. ת-כ-נ-נ	פועל	נסתרת	הווה
9. ת-ק-ת-ק	פיעל	נסתרים	הווה
10. ת-ס-כ-ל	פועל	נסתרים	עתיד
11. ד-ל-ד-ל	פיעל	נסתרת	עבר
12. ע-ב-ר-ת	פועל	נסתר	עתיד
13. ד-ל-ד-ל	התפעל	נסתרים	הווה
14. ש-ל-ש-ל	התפעל	נסתרים	עתיד
15. ש-כ-נ-ע	פועל	מדברים	הווה
16. צ-מ-ר-ר	התפעל	מדבר/ת	עתיד
17. א-ל-ת-ר	פיעל	נסתרים	עבר
18. ש-ע-ב-ד	התפעל	נוכחות/נסתרות	עתיד
19. ע-ר-ע-ר	פיעל	נוכח	ציווי

תרגיל 27

1. I. ת-ד-ר-כ, פיעל, עבר

II. ת-ד-ר-כ, פיעל, עבר

III. ת-ד-ר-כ, פיעל, **ציווי**

הפועל במשפט III יוצא דופן מבחינת הזמן

2. I. ט-ש-ט-ש, **התפעל**, עבר

II. ט-ש-ט-ש, פועל, עבר

III. ט-ש-ט-ש, פועל, עבר

הפועל במשפט I יוצא דופן מבחינת הבניין

3. I. ק-ש-ק-ש, פיעל, הווה

II. **ש-ק-ש-ק**, פיעל, הווה

III. ק-ש-ק-ש, פיעל, הווה

הפועל במשפט II יוצא דופן מבחינת השורש

4. I. ב-ל-ב-ל, **התפעל**, עתיד

II. ב-ל-ב-ל, פיעל, עתיד

III. ב-ל-ב-ל, פיעל, עתיד

הפועל במשפט I יוצא דופן מבחינת הבניין

תרגיל 28

1. (1) ז-ע-ז-ע

(2) I. התפעל, II. פיעל

2. (1) ת-ג-ב-ר

(2) I. פועל, II. פיעל

3. (1) ת-ק-צ-ר

(2) I. פיעל, II. פועל

4. (1) ע-ר-ב-ב

(2) I. התפעל, II. פועל

5. (1) ת-ק-ש-ר
 (2) I. פועל, II. פיעל
6. (1) ט-פ-ט-פ
 (2) I. פיעל, II. פועל
7. (1) צ-ל-צ-ל
 (2) I. התפעל, II. פיעל

תרגיל 29

- (1)
 – ש-ח-ר-ר
 – א-מ-ל-ל
 – ג-ל-ג-ל
 – א-ת-ג-ר
- (2) מְשַׁחֵרֵר = מְתַגַּלְגֵּלִים = בניין התפעל
- (3) אֶתְגַּר = בניין פיעל
- דוגמה למשפט: המורה אֶתְגַּר את תלמידיו באמצעות חידות.

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
ערעור	לְעַרְעַר	פיעל	1. ע-ר-ע-ר
התאכזבות	לְהִתְאַכְזֵב	התפעל	2. א-כ-ז-ב
		פועל	3. ב-ז-ב-ז
קשקוש	לְקַשְׁקֵשׁ	פיעל	4. ק-ש-ק-ש
חלחול	לְחַלְחֵל	פיעל	5. ח-ל-ח-ל
		פועל	6. ת-ס-ב-כ
תסבּוּךְ	לְתַסְבֵּךְ	פיעל	7. ת-ס-ב-כ
התחשמלות	לְהִתְחַשְׁמֵל	התפעל	8. ח-ש-מ-ל
השתפשפות	לְהִשְׁתַּפְּשֵׁף	התפעל	9. ש-פ-ש-פ
שפשוף	לְשַׁפֵּשֵׁף	פיעל	10. ש-פ-ש-פ
		פועל	11. צ-ח-צ-ח
	לְהַצְטַמֵּר	התפעל	12. צ-מ-ר-ר
אכסון	לְאַכְסֵן	פיעל	13. א-כ-ס-נ
התכרבלות	לְהִתְכַרְבֵּל	התפעל	14. כ-ר-ב-ל

שם פעולה מבניין אחר	שם פועל מבניין אחר	שם פעולה מאותו בניין	שם פועל מאותו בניין
התמסחרות	להתמסחר	מסחור	1. למסחר
התגלגלות	להתגלגל	גלגול	2. לגלגל
סנור	לסנור	הסתנרות	3. להסתנר
סכסוך	לסכסוך	הסתכסכות	4. להסתכסך
ארגון	לארגן	התארגנות	5. להתארגן
פרסום	לפרסם	התפרסמות	6. להתפרסם
השתרבות	להשתרב	שרבוב	7. לשרבב
בלבול	לבלבל	התבלבלות	8. להתבלבל
מרמור	למרמר	התמרמרות	9. להתמרמר
התנדנדות	להתנדנד	נדנד	10. לנדנד
התערבות	להתערב	ערבוב	11. לערבב
אשפוז	לאשפז	התאשפזות	12. להתאשפז
התבררות	להתברר	ברבור	13. לברבר
סלסול	לסלסל	הסתלסלות	14. להסתלסל
הדלדלות	להדלדל	דלדול	15. לדלדל

תרגיל 32

1. א. (1) * יִכְשְׁפוּ = כ-ש-כ-ש
* ש-כ-ש-כ

(2) פיעל

(3) מְשַׁכְּסִים / שְׁכָּחוּ = לְשַׁכְּחַ, שָׁכַחַּךְ
יִכְשְׁפוּ = לְכַשְּׁפַשׁ, כָּשַׁפוּשׁ

(4) כְּשָׁפָה

ב. (1) בבניין

(הסבר: מְשַׁכְּסִים = ש-כ-ש-כ, פיעל, הוה יִכְשְׁפוּ = כ-ש-כ-ש, פיעל, עתיד

שְׁכָּחוּ = ש-כ-ש-כ, פיעל, עבר הִשְׁתַּכְּסָה = ש-כ-ש-כ, **התפעל**, עבר)

(2) תִּשְׁתַּכְּסֶּךָ

(3) לְהִשְׁתַּכְּסֶּךָ, הִשְׁתַּכְּסָה

2. (1) סביל

(2) פ-ר-ס-מ, פיעל

3. א. (1) ח-ר-ח-ר

הִתְרַחֲחוּ = התפעל רַחַחְה = פיעל

(2) לְרַחַח, רַחַחוּ

ב. שם פועל

4. א. (1) צ-מ-צ-מ

תְּצַמְצַם = פועל צִמְצַמְתָּ = פיעל מְצַמְצַמֶּת = התפעל

תְּצַמְצַמְנָה = פיעל

(2) צִמְצַמְתָּ / תְּצַמְצַמְנָה = לְצַמְצַם, צִמְצַמוּ (בבניין פועל אין שם פועל ואין שם פעולה)

(3) * צִמְצַם

* הִצְטַמְצַם!

(4) דוגמה למשפטים: הרוטב צִמְצַם והפך לסמיך.

הִצְטַמְצַם הוצאותיך!

ב. (1) בשורש

(הסבר: תְּצַמְצַם = צ-מ-צ-מ, פועל, עתיד צִמְצַמְתָּ = צ-מ-צ-מ, פיעל, עבר

מְצַמְצַמֶּת = צ-מ-צ-מ, התפעל, עתיד תְּצַמְצַמְנָה = צ-מ-צ-מ, פיעל, עתיד

תְּמַצְמוּ = **מ-צ-מ-צ**, פיעל, עתיד)

(2) * לְמַצְמֵץ, מְצַמֵץ *
 * משפט: כדאי לְמַצְמֵץ כאשר עובדים מול מסך המחשב.

5. א. ע-נ-י-נ
 ב. תְּעַנֵּן = פיעל (1) עֲנִין
 (2) הִתְעַנֵּן!
 ג. דוגמה למשפטים: הנושא של הספר עֲנִין אותי, לכן רכשתי את הספר.
 הִתְעַנֵּן באקטואליה!

6. א. (1) * אֶתְאַכֵּן *
 * לְהִתְאַכֵּן *
 משפט: תִּכְנְנֵנִי לְהִתְאַכֵּן בבית ידידים בזמן ביקורנו בצפון הארץ.
 (2) פועל, הוראת הבניין: סָבִיל.
 ב. (1) בבנין
 (הסבר: הִתְאַכְּסֵנִי = א-כ-ס-נ, התפעל, עבר אֶכְסְנֵנִי = א-כ-ס-נ, פועל, עבר
 אֶכְסְנָה = א-כ-ס-נ, פיעל, עבר
 (2) לְאַכֵּס , אֶכְסֵן

תרגיל 33

1. א. – עִדְפוֹן
 – הִסְתַּלְּסוּת
 – שְׁקָלוּל
 – לְכָלוּף
 ב. (1) לְהִסְתַּלְּסֵל (בניין התפעל)
 (2) פָּעִיל

2.

פָּעִיל	סָבִיל
טְלָטְלוּ	תִּטְלָטְלוּ
טָלְטַל	טָלְטַלְהָ

תרגיל 34

- א.** קבוצה 1 : I. ת-פ-ק-ד, פיעל תפקידה הדקדוקי של התי"ו : פה"פ
II. פ-ק-ד, קל תפקידה הדקדוקי של התי"ו : תחילית זמן עתיד
- קבוצה 2 : I. ג-מ-ל, קל תפקידה הדקדוקי של התי"ו : תחילית זמן עתיד
II. ת-ג-מ-ל, פיעל תפקידה הדקדוקי של התי"ו : פה"פ
- קבוצה 3 : I. ח-ז-ק, הופעל תפקידה הדקדוקי של התי"ו : תחילית זמן עתיד
II. ת-ח-ז-ק, פועל תפקידה הדקדוקי של התי"ו : פה"פ
- ב.** קבוצה 1 : I. מ-ח-ז-ר, פיעל תפקידה הדקדוקי של המ"ם : פה"פ
II. ח-ז-ר, פיעל תפקידה הדקדוקי של המ"ם : תחילית זמן הווה
- קבוצה 2 : I. ח-ז-ר, פועל תפקידה הדקדוקי של המ"ם : תחילית זמן הווה
II. מ-ח-ז-ר, פועל תפקידה הדקדוקי של המ"ם : פה"פ
- קבוצה 3 : I. ק-ס-מ, הפעיל תפקידה הדקדוקי של המ"ם : תחילית זמן הווה
II. מ-ק-ס-מ, פיעל תפקידה הדקדוקי של המ"ם : פה"פ

תרגיל 35

- 1. זוג 1 :** שורש משותף : ת-ר-ג-מ
- פיעל, משמעות הבניין : פָּעִיל
- פועל, משמעות הבניין : סָבִיל
- זוג 2 :** שורש משותף : ש-י-פ
- פיעל, משמעות הבניין : פָּעִיל
- פועל, משמעות הבניין : סָבִיל
- זוג 3 :** שורש משותף : א-ר-ג-נ
- פועל, משמעות הבניין : סָבִיל
- פיעל, משמעות הבניין : פָּעִיל

- 2. קבוצה 1 :**
- פ-ג-ע, נפעל
  - ש-ק-ל-ל, פועל
  - נ-ע-ל, קל
- המשמעות המשותפת של הפעלים: סבילה (הוראת הבניין: סביל)

- קבוצה 2 :**
- ש-ט-פ, קל
  - ד-ק-ל-מ, פיעל
  - א-כ-ל-ס, התפעל
  - ז-ה-ר, נפעל
- המשמעות המשותפת של הפעלים: פעילה (הוראת הבניין: פעיל)

תרגיל 36

- א.
- (2) תגבר
  - (1) תגברה
- ב. (2) שורש: ג-ב-ר < תפקידה הדקדוקי של התי"ו: תחילית זמן עתיד
(1) שורש: ת-ג-ב-ר < תפקידה הדקדוקי של התי"ו: פה"פ

תרגיל 37

- 1. א.** (1) נפנפו, נושקים
(2)

תחילית זמן עתיד/ גוף מדברים	תחילית בניין נפעל
נשפין, נקצץ	נקשרה

- ב. (1) I. מ-ח-צ, נפעל, עבר, נסתר
II. מ-ח-צ, קל, עתיד, מדברים
שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, בזמן ובגוף

- (2) I. ני תחילית של בניין נפעל
II. ני תחילית של זמן עתיד / גוף מדברים

- (3) I. להמחץ
II. למחץ

(4) I. סביל

II. פעיל

2. א. (1) תי"ו שורשית בפועל תפקדו (ת-פ-ק-ד) משפט I.
תפקידה של התי"ו בפעלים האחרים: תחילית של זמן עתיד

(2) שורש ובניין:

I. ת-פ-ק-ד, פיעל

II. פ-ק-ד, קל

III. פ-ק-ד, קל

IV. פ-ק-ד, פיעל

(3) * מתפקדת

* פוקדת

ב. המשותף: שורש, בניין, זמן וגוף (פ-ק-ד, קל, עתיד, נסתר)
השוני מבחינת המשמעות: בצורת קשה תפקד < הבצורת הגיעה באורח בלתי צפוי
הקצינה תפקד על < לצוות, לתת פקודה

3. א. (1) תי"ו שורשית בפעלים: תרגלו (ת-ר-ג-ל) ; תרגלו (ת-ר-ג-ל)
תפקידה של התי"ו בפעלים האחרים: תחילית של זמן עתיד

(2) שורש ובניין:

I. ת-ר-ג-ל, פיעל

II. ר-ג-ל, התפעל

III. ר-ג-ל, הפעיל

IV. ת-ר-ג-ל, פועל

ב. תרגלו = פעיל ; תרגלו = סביל

ג.

I. מתרגלים

II. מתרגלות

III. מרגילות

IV. מתרגלים

4. א. (1) תִּזְמְנוּ (משפט I), תִּזְמְנוּ < שורש: ת-ז-מ-נ
- תפקידה של התי"ו בפעלים האחרים: תחילית של זמן עתיד
- (2) מִתְזַמְּנוּ
- (3) מִזְמֵנוּ
- (4) תִּזְמְנוּ = לְתִזְמֵן, תִּזְמוּ, תִּזְמְנָה = לְהִזְמִין, הִזְמִינָה
- (5) תִּזְמְנוּ = ת-ז-מ-נ, פועל, עבר, נסתרים תִּזְמְנוּ = ת-ז-מ-נ, פועל, עבר, נסתרים שני הפעלים דומים זה לזה בשורש, בזמן ובגוף ושונים בבניין.

- ב. (1) המשותף לשני הפעלים: שורש וזמן
- תִּזְמֵן < ז-מ-נ, פועל, עתיד, נסתרת
- תִּזְמְנָה < ז-מ-נ, הפעיל, עתיד, נוכחות
- השוני מבחינת המשמעות:
- תִּזְמֵן: סיפק דבר מה, הביא משהו (הפגישה סיפקה / הביאה להצעת עבודה).
- תִּזְמְנָה: להזמין מישהו לבוא למקום מסוים / להשתתף באירוע...
- (2) תִּזְמֵן (משמעות הבניין: סביל. משמעות הבניין של תִּזְמֵן: פעיל)

תרגיל 38

1. (1) מ-ל-כ-ד
- (2) מִכְתָּרוֹת (בנין פועל)
2. (1) ס-ק-ר-נ
- (2) תִּכְפְּתְרָנָה (בניין פועל)
3. (1) ק-צ-ר
- (2) שְׁקָלִי (בניין קל)
4. (1) ת-ח-ק-ר
- (2) תִּמְצָתוֹ (בניין פועל)
5. (1) פ-נ-מ
- (2) הִכְחִיל (בניין הפעיל)
6. (1) ש-ח-ק
- (2) הִפְשֵׁל (בניין נפעל)

7. (1) צ-ל-מ
 (2) יתְבַלְּבוּ (בניין התפעל)

8. (1) מ-ס-ח-ר
 (2) סִלְקְנוּ (בניין פועל)

9. (1) צ-ב-ר
 (2) יִזְדַּקְרוּ (בניין התפעל)

תרגיל 39

1. א. (1) פעלים הפותחים בנו"ן שורשית: נִצַּץ , נִמְנַם , נִגְנָה
 (2)

נ' תחילית של זמן עתיד / גוף מדברים	נ' תחילית של בניין נפעל
נִצַּח	נִמְנַע
נִלְעַס	נִרְגַּשַׁת
	נִקְנְסוּ

- ב. (1) אֶצַּח, אֶנְמַם
 (2) נִצַּץ (בניין פיעל) < לְנִצַּץ , נִצְנוץ / נִגְנָה (בניין פיעל) < לְנִגְנו , נגון
 נִמְנַמו (בניין פיעל) < לְנִמְנַם , נִמְנום
 נִמְנַע (בניין נפעל) < לְהִמְנַע , הִמְנַעוּת
 נִלְעַס (בניין קל) < לְלַעַס , לְעִיסָה

2. א. (1) מְכַרְךָ = כ-ר-כ-ר, פיעל, הווה, נסתר
 פְּרוּכָה = כ-ר-כ, קל, הווה, נסתרת
 (2) מְכַרְךָ < לְכַרְךָ
 פְּרוּכָה < לְכַרְךָ

- ב. ההבדלים במשמעות:
 תְּכַרְךָ את < לקשור מסביב למשהו, לעטוף דבר מה בבד.
 פְּרוּכָה בהתחייבות < מלווה ב..... מצריך / מחייב

3. א. תחזקנה - תפקידה הדקדוקי של התייו: תחילית של זמן עתיד (שורש: ח-ז-ק)

תחזקנה - תפקידה הדקדוקי של התייו: פה"פ (שורש: ת-ח-ז-ק)

ב. פעיל

ג. (1) אחזק, אתחזק

(2) תחזקנה = לחזק, חזוק

תחזקנה = לתחזק, תחזוק

4. א. (1) תדלקה = ת-ד-ל-ק

(2) ד-ל-ק

ב. (1) סביל

(2) הדלקה / תדלקה

ג. I. לרדוף אחר מישהו

II. להאיר

5. א. (1) דלדול / תפעול / התאגרפות

(2) מצחצח

משמעות הבניין: סביל

ב. השורש של הפעלים בסעיף (1) הוא שורש בן 4 אותיות = שורש מרובע

(ד-ל-ד-ל, צ-ח-צ-ח, ת-פ-ע-ל, א-ג-ר-פ)

הפועל מרעיפה שורשו בן 3 אותיות (ר-ע-פ)

תרגיל 40

השורש	הבניין	הגוף	הזמן / הדרך
	פיעל	נוכחים	עתיד
		נוכחים	ציווי
	קל	נוכחים	ציווי
צ-י-ד	התפעל	נוכחים	ציווי
ק-פ-ד	הפעיל	נוכחים	ציווי

(1) הגוף - נוכחים (אתם)

(2) התגנדרו לפני יציאתכם מהבית!

תרגיל 41

- א. (1) **מְחִילָה** < תפקיד המ"ם = פה"פ (שורש: מ-ח-ל)
(2) תפקיד של האות מ"ם הראשונה במילים המודגשות האחרות: תחילית זמן הווה (בינוני).
(3) **מְדַרֵּיךְ**: ד-ר-כ ; **מְחִילָה**: מ-ח-ל ; **מְתַאֲמָנִים**: א-מ-נ ; **מְאָגְדוֹת**: א-ג-ד
- ב. **מְחָשׁוֹב**: מ-ח-ש-ב ; **תְּחוּמִים**: ת-ח-מ

תרגיל 42

1. א. יוצא דופן: ח-ז-ק, **משותף**: ת-ח-ז-ק
ב. יוצא דופן: ח-מ-צ, **משותף**: ח-מ-צ-נ
ג. יוצא דופן: ת-ג-ב-ר, **משותף**: ג-ב-ר
ד. יוצא דופן: מ-צ-מ-צ, **משותף**: צ-מ-צ-מ
2. א. יוצא דופן: ע-ר-ב-ל, **משותף**: ב-ע-ר
ב. יוצא דופן: ס-ק-ר, **משותף**: ס-ק-ר-נ
ג. יוצא דופן: מ-ל-כ-ד, **משותף**: ל-כ-ד
ד. יוצא דופן: ש-א-ל, **משותף**: ת-ש-א-ל
3. א. יוצא דופן: מ-ח-ש-ב, **משותף**: ח-ש-ב
ב. יוצא דופן: ר-ב-ר-ב, **משותף**: ש-ר-ב-ב
ג. יוצא דופן: ק-ל-ל, **משותף**: ק-ל-ק-ל
ד. יוצא דופן: ת-ס-כ-ל, **משותף**: ס-כ-ל
4. א. יוצא דופן: פ-ק-ד, **משותף**: ת-פ-ק-ד
ב. יוצא דופן: ת-ד-ל-ק, **משותף**: ד-ל-ק
ג. יוצא דופן: ש-ד-ר, **משותף**: ד-ר-ש
ד. יוצא דופן: ח-ז-ר, **משותף**: מ-ח-ז-ר

תרגיל 43

- א. (1) **מוֹרְדִים**
(2) תפקיד של האות מ"ם במילה **מוֹרְדִים** הוא פה"פ (מ-ר-ד)
תפקיד האות מ"ם במילים **האחרות** הוא מ' תחילית של זמן הווה (בינוני)
- ב. לְהִתְאַמֵּן, הִתְאַמֵּן
דוגמה למשפט: יש **להתאים** את צורת הלמידה למאה ה-21.
דוגמה למשפט: קיימת **התאמה** מלאה בין המבנה הארגוני לבין החלוקה ליחידות עסקיות.
- ג. פועל: סְדַרְתִּי
סְדַרְתִּי את החדר לפני השינה.
- ד. עוֹסְקֵת
(1) ע-ס-ק
(2) הִתְעַסְקֵנוּ

תרגיל 44

1. מְכַרְבֵּל
2. פְּרָנֵס
3. אֶתְמַצֵּת
4. תְּכַפֵּתֵר
5. אֶקְלֶקֶל

תרגיל 45

1. א. (1) שם העצם שהמ"ם בו יוצאת דופן מבחינת תפקידה במילה < מְקוֹד > תפקידה פה"פ.
(2) התפקיד המשותף של המ"ם בשאר השמות < תחילית
- ב. מְחַשֵּׁב: ח-ש-ב ; מְאֹרֵר: א-ו-ר-ר ; מְשַׁאֵל: ש-א-ל ; מְקוֹד: מ-ק-ד
- ג. (1) לְבַלְבֵּל
(2) הַתְּקִין
2. (1) הפועל שהאָלף בו יוצאת דופן מבחינת תפקידה במילה < אָסַמַס (ס-מ-ס) >
תפקידה: תחילית של זמן עתיד
- (2) התפקיד המשותף של האָלף בשני השמות הנותרים < פה"פ >
(אֶסְרוּ: א-ס-ר ; אֶבְטַחְנוּ: א-ב-ט-ח)

תרגיל 46

- א.
1. (1) א-ל-מ-נ	3. (1) צ-נ-ז-ר	5. (1) ס-י-ד	7. (1) ג-ר-ב
(2) אֶלְמֵן	(2) צְנֻזְרָה	(2) סִיד	(2) גָּרַב
2. (1) כ-י-ס	4. (1) ס-נ-ג-ר	6. (1) ח-ש-מ-ל	8. (1) א-ק-ל-מ
(2) כִּיס	(2) סִנְגוֹר	(2) חֲשָׁמַל	(2) אֶקְלִים
- ב.
1. מְסַגֵּן = ס-ג-נ-נ	3. מְנַיֵּן = נ-י-ל-נ	5. אֶרְגָּה = א-ר-ג-נ
2. הַצְּפִין = צ-פ-נ	4. יְסַבֵּד = ס-ב-ס-ד	6. הַפְּגִיז = פ-ג-ז

תרגיל 47

שם עצם (מאותה משפחה)	השורש של שם העצם שורש ראשוני (מקורי)	שורש תנייני (שורש חדש)	מילה / פועל חדש בעל שורש תנייני <u>הערה</u> : כל אחד יכול לבחור בניין, גוף וזמן
			יתַגַּל / מְתַרְגֵּל
			מִתְחַמְּשִׁים
			סִקְרָנוּ / יִסְקְרוּ
			אֶתְכַנֵּת / יִתְכַנֵּת / תִּכְנֹת
		א-כ-ז-ב	נֶאֱכָזַב / מֵאֲכַזְבוֹת
	ח-ק-ר		יִתְחַקְרוּ / תִּחְקְרָה
מְחַשֵּׁב			מְמַחְשֵׁב / מְחַשֵּׁב
תַּחְזִיקָה			תִּחְזֹק, מִתְחַזֵּק, לְתַחֵזַק
אֲבַחְנָה		א-ב-ח-נ	
	ח-ש-ב	ח-ש-ב-נ	
תִּקְשְׁרֵת	ק-ש-ר	ת-ק-ש-ר	
מְסַפֵּר	ס-פ-ר		מְמַסְפֵּר / מְסַפֵּר
תִּפְקִיד	פ-ק-ד		תִּפְקִיד / נִתְפַּקֵּד
אִזְכְּרָה	ז-כ-ר	א-ז-כ-ר	
	ב-ט-ח		מְאֲבָטְחִים / יֵאָבֹטַח
		ע-צ-ב-נ	מְעַצְבֵּנֶת / יַעֲצִיבֵן
מְלַכְדֵת			מְלַכְדוּ / יִמְלַכְדוּ / מְמַלְכֵד
	ס-ח-ר	מ-ס-ח-ר	יִמְסַחֵר / מְסַחֵר / יִמְסַחֵר

תרגיל 48

1. שורש גזור שם	7. שורש גזור שם
2. שורש גזור שם	8. שורש תנייני
3. שורש תנייני	9. שורש גזור שם
4. שורש גזור שם	10. שורש תנייני
5. שורש תנייני	11. שורש גזור שם
6. שורש גזור שם	12. שורש תנייני

הסבר 12. (שורש ראשוני: מ-ח-ר, שם העצם: תְּמַחֵר, שורש תנייני: ת-מ-ח-ר)

תרגיל 49

א. שורש תנייני: ת-מ-ר-צ. דרך היווצרותו < שורש ראשוני: מ-ר-צ. שם עצם: תְּמַרִּץ

גזור שם. שורש: א-ק-ל-מ. שם העצם ממנו נגזר: אֶקְלִים

שורש תנייני: ת-ג-מ-ל. דרך היווצרותו < שורש ראשוני: ג-מ-ל. שם עצם: תְּגַמּוּל

גזור שם. שורש: פ-ט-ר-ל. שם העצם ממנו נגזר: פְּטָרוּל

שורש תנייני: ת-ג-מ-ל. דרך היווצרותו < שורש ראשוני: ג-מ-ל. שם עצם: תְּגַמּוּל

ב. I.

מסקנה	השורש של שם העצם	שם עצם	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש גזור שם</u>	ס-נ-ד-ל	סְנַדָּל	ס-נ-ד-ל	מְסַנְדָּל

II.

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	מ-ר-צ	תְּמַרִּץ	ת-מ-ר-ץ	יְתַמְרִצוּ

III.

מסקנה	השורש של שם העצם	שם עצם	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש גזור שם</u>	כ-פ-ת-ר	כְּפָתוֹר	כ-פ-ת-ר	מְכַפְתֵּר

IV.

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	ס-ח-ר	מְסַחֵר	מ-ס-ח-ר	מְסַחֵר

תרגיל 50

1. (1)+(2)

זוג 1 הכפלת שתי האותיות הראשונות $< גמ + גמ = ג-מ-ג מ$; $הד + הד = ה-ד-ה-ד$

זוג 2 הוספת האות ש' לשורש קיים $< ש + כ-פ-ל = ש-כ-פ-ל$; $ש + ד-ר-ג = ש-ד-ר-ג$

זוג 3 שורש גזור שם

מסקנה	השורש של שם העצם	שם עצם	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש גזור שם</u>	נ-ט-ר-ל	נִטְרָלִי (שאול מהלועזית)	נ-ט-ר-ל	מְנִטְרָל

מסקנה	השורש של שם העצם	שם עצם	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש גזור שם</u>	נ-י-ל-נ	נִלְוֹן (שאול מהלועזית, מאנגלית)	נ-י-ל-נ	מְנִלְוֹן

זוג 4 שורש תנייני

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	ז-כ-ר	אֶזְכָּרָה	א-ז-כ-ר	אֶזְכּוּר

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	פ-ק-ד	תְּפַקֵּד	ת-פ-ק-ד	תְּפַקְּדוּ

2. (1) השמות שהשורשים שלהם הם שורשים תנייניים: לְתַגְבֵּר, מְרַבֵּז, לְתַזְמֵר
בְּזַבֵּז, לְטַמְטֵם (הכפלת שתי האותיות הראשונות), נְטָרוֹל (גזור שם)

(2) הסבר דרך ההיווצרות של השמות (עליך לבחור שם אחד):

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם עצם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	ג-ב-ר	תַּגְבֵּרַת	ת-ג-ב-ר	לְתַגְבֵּר

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם עצם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	ר-כ-ז	מְרַבֵּז	מ-ר-כ-ז	מְרַבֵּז

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם עצם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	ז-מ-ר	תַּזְמִירַת	ת-ז-מ-ר	לְתַזְמֵר

3. (1) השמות שהשורשים שלהם הם גזורי שם: הַלְשָׁנָה, לְפָרְנֵס, הַתְאָגְרוֹפוֹת
לְכַדְדֵר (הכפלת האות האחרונה), טַפְטוּף (הכפלת שתי האותיות הראשונות), לְמַזְעֵר (תנייני)

(2) הסבר דרך ההיווצרות של השמות (עליך לבחור שם אחד):

מסקנה	השורש של שם העצם	שם עצם	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש גזור שם</u>	ל-ש-נ	לְשׁוֹן	ל-ש-נ	הַלְשָׁנָה

מסקנה	השורש של שם העצם	שם עצם	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש גזור שם</u>	פ-ר-נ-ס	פְּרָנְסָה	פ-ר-נ-ס	לְפָרְנֵס

מסקנה	שם העצם של השורש של	שם עצם	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש גזור שם</u>	א-ג-ר-פ	אָרַף	א-ג-ר-פ	הַתְּאָרְפוֹת

תרגיל 51

השורש	הבניין	הגוף (לפי ההקשר במשפט)
1. נ-ב-ע	הפעיל	נסתרים
2. נ-ז-ק	הפעיל	נסתרות
3. נ-ש-ג	הופעל	נסתרים
4. י-צ-ג	הופעל	נסתרות
5. נ-צ-ל	הפעיל	נוכחות
6. י-צ-ב	הפעיל	נסתרים
7. נ-ש-א	נפעל	נסתרים
8. נ-ד-ח	הופעל	נסתר
9. י-צ-ג	הפעיל	נסתרות
10. נ-ת-ק	נפעל	נסתרים
11. נ-ג-ע	קל	נוכחות
12. נ-ת-כ	הופעל	נסתרת
13. נ-ש-ג	הפעיל	נוכח
14. י-צ-ע	הפעיל	מדבר/ת
15. נ-ת-ז	הופעל	נסתרת
16. נ-ג-ש	הפעיל	נסתרים
17. י-צ-ק	קל	מדברים

הגוף (לפי ההקשר במשפט)	הבניין	השורש
נסתרים	התפעל	18. נ-י-ד
נסתרת	פיעל	19. נ-ק-ד
נסתרת	נפעל	20. נ-ז-ק
נסתרות	נפעל	21. נ-ש-א
נסתרים	הפעיל	22. י-צ-ת
מדברים	הפעיל	23. נ-כ-ר
נוכחת	הפעיל	24. נ-כ-ר
נסתרות	הופעל	25. נ-פ-ל
מדבר/ת	קל	26. נ-ט-ש
נוכח	הפעיל	27. י-צ-ב
נסתרים	קל	28. נ-ט-ע
נסתרת	הופעל	29. נ-ס-ק
מדבר/ת	נפעל	30. נ-ג-ש
נסתרת	הופעל	31. י-צ-ת
מדברים	קל	32. ל-ק-ח
נסתרת	נפעל	33. נ-ת-נ
נוכחת	הפעיל	34. נ-ג-ד

תרגיל 52

1. מְסַעֵים	9. תִּצַע
2. יִנְבְּטוּ	10. תִּטַל
3. תִּשְׁיֵל	11. נִכַר
4. נִדְּחוּת	12. תִּתֵר
5. תִּשְׁק	13. יִבִיט
6. תִּצְבְּנָה	14. יוֹצְרוֹת
7. נִתְנָה	15. יִתְנַקֵּז
8. אֲצִיג	

שם הפעולה	שם הפועל	הבניין	השורש
הצגה	להציג	הפעיל	1. י-צ-ג
התכה	להתקיף	הפעיל	2. נ-ת-כ
הנתקות	להנתק	נפעל	3. נ-ת-ק
הצעה	להציע	הפעיל	4. י-צ-ע
השקה	להשיק	הפעיל	5. נ-ש-ק
הבט / הבטה	להביט	הפעיל	6. נ-ב-ט
יצירה	לצר	קל	7. י-צ-ר
הזעה	להזיע	הפעיל	8. י-ז-ע
הנצלות	להנצל	נפעל	9. נ-צ-ל
נפילה	לנפל	קל	10. נ-פ-ל
התזה	להתז	הפעיל	11. נ-ת-ז

(1) מגזרת חפ"נ בחרתי את הפעלים: תפלי, אגצל, השקתי, ינתקו
 שם פועל מאותו השורש, אך בבניין אחר:
 להפיל (הפעיל) / להתנפל (התפעל), להתנצל (התפעל), להתנשק (התפעל)
 להתנתק (התפעל)

מגזרת חפ"צ: בחרתי את הפעלים: תצגנה, תצרי
 שם פועל מאותו השורש, אך בבניין אחר: יצוג (פיעל), יצור (פיעל)

(2) מגזרת חפ"נ בחרתי את הפעלים: תפלי, אגצל, השקתי
 שם פעולה מאותו השורש, אך בבניין אחר:
 הפלה (הפעיל) / התנפלות (התפעל), התנצלות (התפעל), נשיקה (קל) / התנשקות (התפעל)
מגזרת חפ"צ בחרתי את הפעלים: תצגנה, תצרי
 שם פעולה מאותו השורש, אך בבניין אחר: יצוג (פיעל), יצור (פיעל)

תרגיל 54

1. א. **נִתְקַ** = נ-ת-ק, פיעל ; **נִתְקָ** = נ-ת-ק, נפעל
ב. **נִתְקַ** = נ' פה"פ ; **נִתְקָ** = נ' תחילית של בניין נפעל
ג. דוגמה למשפט: טכנאי חברת החשמל **נִתְקָ** את אספקת החשמל לדירה.
דוגמה למשפט: זרם החשמל **נִתְקָ** בשל הסופה.
ד. (1) הַנִּתְקוֹת
(2) לְנִתְקָ
(3) (4)
2. א. (1) הפועל שהנו"ן הראשונה בו יוצאת דופן מבחינת תפקידה בפועל < **נִטְעַן** תפקידה של הנו"ן: נ' תחילית של בניין נפעל.
(2) התפקיד המשותף: נ' תחילית של זמן עתיד / גוף אנחנו (מדברים)
ב. **נִטְעַע** = נ-ט-ע
ג. (1) **נִטְעַן** (בניין קל) < לְטַעַן / **נִטְעַע** (בניין קל) < לְנִטְעַע
נִטְעַן (בניין נפעל) < לְהִטְעַן
(2) משפטים:
ישנם מספר מטענים המאפשרים לְטַעַן את הטלפון הסלולרי מלבד המטען הסטנדרטי.
בט"ו בשבט יצאנו לְנִטְעַע עצים.
כמה זמן לוקח למטען לְהִטְעַן מחדש?
3. א. **נִשְׁלַל** = נ-ש-ל, הפעיל, עתיד, מדברים
נִשְׁלַל = נ-ש-ל, פיעל, עבר, נסתר
שני הפעלים דומים זה לזה בשורש, ושונים זה מזה בבניין, בזמן ובגוף.
ב. (1) יִשְׁלְלוּ, יִנְשְׁלוּ
(2) משפטים:
העקרבים יִשְׁלְלוּ את עורם כשבוע להיוולדם.
אולי יִנְשְׁלוּ אתכם מהירושה.
ג. הַשְּׁלָה, לְהִשְׁלַל ; נְשׁוּל , לְנִשְׁלַל

4. א. יִצַּב = י-צ-ב, פיעל, עבר, נסתר

יִצִּיב = י-צ-ב, הפעיל, עתיד, נסתר

שני הפעלים דומים זה לזה בשורש ובגוף, ושונים זה מזה בבניין ובזמן.

ב. (1) מִיִּצֵּב ; מִצִּיב

(2) משפטים:

שולחן הכתיבה מתנדנד, לכן הוא מִיִּצֵּב אותו.

אוצר התערוכה מִצִּיב את אחד הפסלים בחזית הבניין.

ג. (1) לְהִתְיַצֵּב (התפעל) ; לְיַצֵּב (פיעל)

(2) משפטים:

על דורש העבודה לְהִתְיַצֵּב בלשכת התעסוקה הסמוכה למקום מגוריו.

איראן לוונצואלה: "חייבים להעלות את מחירי הנפט כדי לְיַצֵּב את השוק". (כותרת

שפורסמה ב-ynet 3.10.16)

5. א. יִצְגוּ (משפט I) = י-צ-ג, הופעל, עתיד, נסתרים

יִצְגוּ (משפט II) = י-צ-ג, פועל, עבר, נסתרים

ב. תפקידה של היו"ד:

I. תחילית זמן עתיד

II. פה"פ

ג. (1) הִצְגָה ; יִצְגָה

(2) תִּצְגִי ; תִּצְגִי

ד. (1) הִצְגָה ; יִצְגָה

(2) הִצְגָה = מופע תיאטרון המועלה על בימה בנוכחות קהל, מחזה.

יצוג = 1. מתן ביטוי, סימול (יש לתת יצוג הולם לבני שני המינים).

2. הופעה בשם מישהו אחר (עורך הדין נותן שירותי ייצוג במשפט תעבורה).

(ההגדרות מתוך מילון רב מילים <http://www.ravmilim.co.il/default.asp>)

6. א. מָגַר (משפט I) = מ-ג-ר, פועל, עבר, נסתר

מָגַר (משפט II) = נ-ג-ר, הופעל, הווה, נסתר

ב. תפקידה של המ"ם:

I. פה"פ

II. תחילית הווה (בינוני)

ג. (1) סביל

(2) כאשר הכותב רוצה להתמקד בפעולה ולא במבצעה

ד. (1) יִמְגְרוּ

(2) יִגִּירוּ

תרגיל 55

שורש	בניין	שם פועל	שם פעולה
1. נ-ג-ד	הפעיל	לְהַגִּיד	הַגְדָּה
2. י-צ-ג	הופעל		
3. מ-מ-ש	פועל		
4. נ-ד-ח	הופעל		
5. י-צ-ת	הפעיל	לְהַצִּית	הַצְתָּה
6. ת-מ-צ-ת	פיעל	לְתַמְצֵת	תַּמְצוֹת
7. נ-ש-ג	הפעיל	לְהַשִּׁיג	הַשְּׂגָה
8. ה-מ-ר	פיעל	הַמְרוֹר	לְהַמְרוֹר
9. מ-ר-מ-ר	התפעל	לְהִתְמַרְמֵר	הִתְמַרְמְרוֹת
10. נ-צ-ל	פיעל	לְנַצֵּל	נְצוּל
11. נ-צ-ל	נפעל	לְהִנְצֵל	הִנְצָלוֹת
12. נ-ט-ש	נפעל	לְהִנְטֹשׁ	

תרגיל 56

1. (1) י-צ-ג
(2) הַכְּתִים
2. (1) ש-כ-נ-ע
(2) מְרִטוּ
3. (1) נ-ד-ח
(2) נִתְפָּסֶת
4. (1) נ-ס-ע
(2) צַר
5. (1) ר-צ-ח
(2) הַזִּיקוּ
6. (1) ת-ס-כ-ל
(2) תַּחֲשֵׁל
7. (1) נ-ש-ג
(2) יִתָּר (להיכנס)

תרגיל 57

1. א. (1) הַכְּרַתִּי = הפעיל (הכיר)
(2) פיעל
- ב. (1) הַכְּרַתִּי = תפקיד הה"א: תחילית של בניין הפעיל.
(2) התפקיד המשותף של הה"א: פה"פ (הַלְלַתִּי: ה-ל-ל ; הַגְּרַתִּי: ה-ג-ר ; הַלְכַתִּי: ה-ל-כ)
- ג. (1) להלל, להגר, להלך, להפיר
(2) משפטים לדוגמה:
אנשים בוחרים להגר כדי לשפר את תנאי חייהם מבחינה כלכלית, חברתית או אישית
מדוע חשוב להפיר את קהל היעד?
2. א. (1) הַדַּק = פיעל (הדק)
(2) הפעיל
- ב. (1) הַקָּשׁ = (עבר נסתר: הקיש) תפקיד הה"א: תחילית של בניין הפעיל
(2) התפקיד המשותף של הה"א: פה"פ
(הַדַּק: ה-ל-ל ; הַגְּרַתִּי: ה-ג-ר ; הַלְכַתִּי: ה-ל-כ)
- ג. (1) הדיוק, הקשה, הגשה, הסקה
(2) דוגמה למשפטים:
הידוק האדמה סביב השתיל ייצב את הצמח הרך. (מתוך רב מילים אינטרנט)
הקשה בעץ היא אמונה טפלה.

3. א. (1) נִתְקָה = נפעל

(2) פיעל

ב. (1) הנו"ן יוצאת דופן מבחינת תפקידה בפועל ב: נִתְקָה. התפקיד: נ' תחילית של בניין נפעל

הסבר: נִתְקָה < הוא אתמול נתק = נִפְעַל

(2) התפקיד המשותף של הנו"ן: פה"פ

(נִדְבָה (נדב): נ-ד-ב ; נִתְרָה (נתר): נ-ת-ר ; נִמְקָה (נמק): נ-מ-ק)

ג. (1) להִנְתֵּק , לְנִתֵּר

(2) דוגמה למשפטים:

קשה להִנְתֵּק מאדם קרוב

הבן שלי התחיל לְנִתֵּר על רגל אחת.

4. א. (1) מְסַפְרוּ = פועל

(2) הבניין המשותף: הופעל

ב. (1) המ"ם יוצאת דופן מבחינת תפקידה בפועל ב: מְסַפְרוּ. התפקיד: פה"פ (מְסַפֵּר)

(2) התפקיד המשותף של המ"ם: תחילית הווה (בינוני)

(מִצֵּל (הצל): נ-צ-ל ; מְכַרִים (הכר): נ-כ-ר ; מְצַבֹּת (הצב): י-צ-ב)

ג. (1) להלן הטה של הכל.

עליך לבחור שני בניינים שונים, כלומר את הפועל ב III ואת אחד מהפעלים I, II, IV.

I. תִּצַּל

II. תִּכָּר

III. תִּמְסַפֵּר

IV. תִּצַּב

(2) דוגמה למשפטים:

יחידה חדשה של משמר הגבול תִּצַּב בתחנת "לווינסקי" שבדרום תל-אביב.

האישה תִּכָּר כנפגעת עבודה על ידי המוסד לביטוח תאומי.

5. א. (1) תִּקְחוּ = בניין קל

(2) הבניין המשותף לשלושת הפעלים האחרים: פיעל

ב. (1) התיי"ו יוצאת דופן מבחינת תפקידה בפועל ב: תִּקְחוּ. התפקיד: תחילית זמן עתיד

(2) התפקיד המשותף של התיי"ו: פה"פ

(תִּפְעַל (עבר נסתר: תִּפְעַל): ת-פ-ע-ל ; תִּכְנֹתִי (עבר נסתר: תִּכְנֹת): ת-כ-נ-ת

תִּקְלוּט (עבר נסתר: תִּקְלוּט): ת-ק-ל-ט

ג. לקחת, לקיחה ; לתפעל, תפעול ; לתכנת, תכנות ; לתקלט, תקלוט

ד. תִּכְנֹתִי ; תִּקְלוּט

הסבר:

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם עצם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	ת-כ-נ	תכנית	ת-כ-נ-ת	תִּכְנֹתִי

מסקנה	השורש של שם העצם מאותה המשפחה	שם עצם מאותה משפחה	שורש המילה	המילה הנתונה בשאלה
השורש של המילה הנתונה בשאלה הוא <u>שורש תנייני</u>	ק-ל-ט	תקליט	ת-ק-ל-ט	תִּקְלוּט

6. א. (1) יוצא דופן מבחינת הגזרה: אֶגֶף = גזרת השלמים

(2) הגזרה המשותפת לשלושת הפעלים האחרים: חפ"נ

(אֶקֶיף = נ-ק-פ ; אֶתִּיר = נ-ת-ר ; אֶדִּיף = נ-ד-פ)

ב. (1) האלף יוצאת דופן מבחינת תפקידה בפועל ב: אֶגֶף. התפקיד: פה"פ .

(הסבר: עבר נסתר: אֶגֶף = א-ג-פ)

(2) התפקיד המשותף של האלף: תחילית זמן עתיד / גוף מדבר/ת

(אֶקֶיף (עבר נסתר: הִקִּיף): נ-ק-פ ; אֶתִּיר (עבר נסתר: הִתִּיר): נ-ת-ר

אֶדִּיף (עבר נסתר: הִדִּיף): נ-ד-פ)

ג. להקיף, הקיפה ; להתיר, התירה ; לאגף, אגוף ; להדיף, הדפה

א.

שלמים	חפ"נ	חפ"צ
תזכיר פרסם לצמצם תמריץ משפרת	מתן הגשה	הצעה מצע

ב. (1) הצעה < להציע (שורש: י-צ-ע, בניין: הפעיל)

(2) לצמצם < צמצום (שורש: צ-מ-צ-מ, בניין: פיעל)

ג. פועל בזמן עבר בגוף כלשהו: נתתי

משפט: נתתי לו מתנה גדולה לכבוד יום הולדתו.

ד. תזכיר

פועל בעל שורש תנייני: תזכר = ת-ז-כ-ר

שורש מקורי: ז-כ-ר < שם העצם: תזכיר < שורש תנייני: ת-ז-כ-ר < מילה חדשה בעלת השורש

התנייני: תזכר, לתזכר, תזכור

תמריץ

פועל בעל שורש תנייני: תמרץ = ת-מ-ר-צ

שורש מקורי: מ-ר-צ < שם העצם: תמריץ < שורש תנייני: ת-מ-ר-צ < מילה חדשה בעלת השורש

התנייני: תמרץ, לתמרץ (לתמרץ עובדים על עבודתם.....)

ה. (1) שכר הדירה

(2) טיסת שקר

תרגיל 59

1. זוג 1 :

שורש משותף: נ-ש-ג

בניין: הַשְּׁגָה = הופעל ; הַשְּׁגִיתִי = הפעיל

משמעות הבניין: הַשְּׁגָה = סביל ; הַשְּׁגִיתִי = פֻּעַל

2. זוג 2 :

שורש משותף: נ-ש-ג

בניין: הַצְּבִתָּה = הפעיל ; הַצְּבִיבוּ = הופעל

משמעות הבניין: הַצְּבִתָּה = פֻּעַל ; הַצְּבִיבוּ = סביל

2. קבוצה 1 :

(1) - כ-ת-ב

- י-צ-ע

- נ-כ-ר

- כ-ר-ב-ל

(2) הבניין המשותף לשלושה מתוך ארבעת הפעלים: הפעיל

(היוצא דופן: בניין פיעל < פְּרָבַל)

(3) משמעות הבניין המשותפת של הפעלים המודגשים: פֻּעַל

קבוצה 2 :

(1) - י-צ-ת

- ש-ל-מ

- נ-ס-ע

- י-צ-ג

(2) הבניין המשותף לשלושה מתוך ארבעת הפעלים: הופעל

(היוצא דופן: בניין פועל < תִּשְׁלַמְנָה)

(3) משמעות הבניין המשותפת של הפעלים המודגשים: סביל

3. א.

- נ-כ-ש, הופעל

- ז-ר-ע, קל

- נ-פ-ל, הופעל

- מ-נ-ע, נפעל

- נ-ט-ש, קל

- מ-ח-ז-ר, פועל

ב. אָטַשׁ את הסירה בעת מצוקה - (משמעות: פֻּעַל). המשמעות המשותפת לשאר הבניינים: סביל

תרגיל 60

1. מְפִירִים
2. אֶפְקֶסֶס
3. הַפְּנָסוּ , מְזִיק
4. אֶזִיל , תְּבַזְבְּזוּ
5. הֶטִיף , מְסִיחוֹת
6. אֶעֱדָפוֹ
7. הֶצִיב

תרגיל 61

1. א.

שלמים	חפ"נ
גורם יְכַרִּיזוּ	מְסַקוֹת הַפְּרָתִי נָתַן

- ב. (1) הַפְּרָתִי - יְכַרִּיזוּ = בניין הפעיל
(2) מְסַקוֹת = הופעל ; נָתַן = נפעל ; גורם = קל
ג. לְדַפֵּק

2. (1) הִצְגָּנָה = גזרת חפ"צ (י-צ-ג)

(2) פָּעִיל

(3) מְסַקוֹת , נָתַן

תרגיל 62

י-צ-ק , נ-ת-ר , נ-ב-ר , י-צ-ע , נ-ש-ב , נ-ש-ל

- 1.** א. יוצא דופן: התגלגלות = ג-ל-ג-ל
שורש משותף: ל-ג-ל-ג
- ב. יוצא דופן: לקנטר = ק-נ-ט-ר
שורש משותף: נ-ט-ר
- ג. יוצא דופן: טפטוף = ט-פ-ט-פ
שורש משותף: נ-ט-פ
- ד. יוצא דופן: לפפץ = פ-צ-פ-צ
שורש משותף: נ-פ-צ
- 2.** א. יוצא דופן: מפלת = נ-פ-ל
שורש משותף: פ-ל-פ-ל
- ב. יוצא דופן: התכנות = ת-כ-נ
שורש משותף: נ-ת-כ
- ג. יוצא דופן: צלצול = צ-ל-צ-ל
שורש משותף: נ-צ-ל
- ד. יוצא דופן: לגשש = ג-ש-ש
שורש משותף: נ-ג-ש
- 3.** א. יוצא דופן: קריסה = ק-ר-ס
שורש משותף: ס-ר-ק
- ב. יוצא דופן: צנרת = צ-נ-ר
שורש משותף: ר-צ-נ
- ג. יוצא דופן: מסור = נ-ס-ר
שורש משותף: מ-ס-ר
- ד. יוצא דופן: מחול = מ-ח-ל
שורש משותף: ל-ח-מ
- 5.** א. יוצא דופן: מצית = צ-י-ת
שורש משותף: י-צ-ת
- ב. יוצא דופן: טלטול = ט-ל-ט-ל
שורש משותף: נ-ט-ל
- ג. יוצא דופן: קנס = ק-נ-ס
שורש משותף: נ-ס-ק
- ד. יוצא דופן: הזדעזעות = ז-ע-ז-ע
שורש משותף: י-ז-ע
- 6.** א. יוצא דופן: פקפוק = פ-ק-פ-ק
שורש משותף: נ-ק-פ
- ב. יוצא דופן: נצורים = נ-צ-ר
שורש משותף: י-צ-ר
- ג. יוצא דופן: התנשקות = נ-ש-ק
שורש משותף: נ-ק-ש
- ד. יוצא דופן: בציעה = ב-צ-ע
שורש משותף: י-צ-ב
- 7.** א. יוצא דופן: צלילה = צ-ל-ל
שורש משותף: נ-צ-ל
- ב. יוצא דופן: התכנות = ת-כ-נ
שורש משותף: ת-כ-נ-ת
- ג. יוצא דופן: צתות = צ-ת-ת
שורש משותף: י-צ-ת
- ד. יוצא דופן: מגבת = נ-ג-ב
שורש משותף: ג-נ-ב

4. א. יוצא דופן: תקון = ת-ק-נ
שורש משותף: נ-ת-ק

ב. יוצא דופן: מַגֵּן = ג-נ-נ
שורש משותף: מ-ג-נ

ג. יוצא דופן: מִקָּשׁ = נ-ק-ש
שורש משותף: מ-ק-ש

ד. יוצא דופן: הִשָּׁג = נ-ש-ג
שורש משותף: נ-ג-ש

8. א. יוצא דופן: מְטַרָה = נ-ט-ר
שורש משותף: מ-ט-ר

ב. יוצא דופן: קְדוּם = ק-ד-מ
שורש משותף: מ-ק-ד

ג. יוצא דופן: קְפִיצָה = ק-פ-צ
שורש משותף: ק-צ-פ

ד. יוצא דופן: מְשַׁרְיָנָה = ש-ר-י-נ
שורש משותף: נ-ש-ר

תרגיל 64

א.

(1) + (2)

פועל	שורש	בניין
פורסם	פ-ר-ס-מ	פועל
תתקיים <u>או</u> תתאפשר	ק-י-מ א-פ-ש-ר	התפעל
תציג	י-צ-ג	הפעיל
תוצגנה	י-צ-ג	הופעל
מחייבת	ח-י-ב	פיעל
ניתן	נ-ת-ן	נפעל

(3) בשאלה התבקשת לבחור פועל אחד.

להלן כל אחד מהפעלים שניתן ליצור מהם שם פועל מאותו בניין:
 לְהַתְּקִים , לְהַתְּאֶפֶּשׁ , לְהַצִּיג , לְחַיֵּב , לְהַנְתִּין

ב. (1) + (2)

שם פעולה	שורש	שם פועל
ציור	צ-י-ר	לְצַיֵּר
פיסול / מימוש	פ-ס-ל / מ-מ-ש	לְפַסֵּל / לְמַמֵּשׁ
הדבקה	ד-ב-ק	לְהַדְבִּיק
הצגה	י-צ-ג	לְהַצִּיג

ג. (1) פורסם, תוצגנה

(2) פְּרָסְמוּ , הַצִּיגָה

משפטים לדוגמה:

עיריית חיפה הַצִּיגָה את התנגדותה לתכנית הרחבת מתחם בתי הזיקוק.

עיריות שונות טרם פְּרָסְמוּ באתרי האינטרנט שלהן את הדו"חות הכספיים לשנת 2032.

ד. (1) התפקיד: תחילית

(2) ר-כ-ב , ב-ק-ר , ז-מ-נ

ה. לְרַכֵּשׁ

תרגיל 65

1. א. הוחלט - תוצג = בניין הופעל
הוחלט < ח-ל-ט, הופעל, עבר, נסתר
תוצג < י-צ-ג, הופעל, עתיד, נסותר

ב. (1) ד-ג-מ

(2) (2)

2. א. מציל, הצלה, הציל = שורש: נ-צ-ל

ב. הציל

ג. (1) הצל

(2) הילד האפגני הציל באמצעות הפייסבוק.

(3) כאשר רוצים להתייחס ולתת דגש לפעולה, ולא לנושא.

ד. טביעה = ט-ב-ע

3.

השם	הפועל
הזְעָה	הזְעֵנוּ
הִסְקָה	הִסִּיק
הִצְדָּעָה	תִּצְדְּעוּ
מָצַב	יִצְיְבוּ
מָצַג	מִצְיָגִים
הִטְעָנָה	יִטְעִינוּ
מִבְטָה	מִבִּיטוֹת
הִשָּׂג	אִשְׂיָג

תרגיל 66 - קל, נפעל

שם פועל	גוף	בניין	שורש
לְהִנְכַח	נוכחות	נפעל	.1 י-כ-ח
	נסתרות	קל	.2 נ-כ-ח
לְדַעַת	נסתר	קל	.3 י-ד-ע
לְהוֹדִיעַ	נסתר	נפעל	.4 י-ד-ע
	נוכחת	נפעל	.5 י-א-ש
לְנַקֵּשׁ	נסתרת	קל	.6 נ-ק-ש
לְהוֹצִיר	נסתרים	נפעל	.7 י-צ-ר
לְנַצֵּר	מדברים	קל	.8 נ-צ-ר
לְנַדֵּר	רבים	קל	.9 נ-ד-ר
לְהוֹסִיד	נסתרת	נפעל	.10 י-ס-ד
לְהוֹסִיף	נסתרים	נפעל	.11 י-ס-פ
לְנַדֹּף	נסתר	קל	.12 נ-ד-פ
לְהוֹכִיחַ	נוכחת	נפעל	.13 י-כ-ח
לְהוֹתִיר	מדבר/ת	נפעל	.14 י-ת-ר
לְרַשֵּׁת	מדברים	קל	.15 י-ר-ש
	נסתר	קל	.16 י-ע-צ
לְהוֹעִיץ	נסתר	נפעל	.17 י-ע-צ
לְהוֹצִיר	נסתרים	נפעל	.18 י-צ-ר
לִירֶק	נוכח	קל	.19 י-ר-ק
	נסתר	נפעל	.20 י-ש-נ
לִישֹׁן	מדברים	קל	.21 י-ש-נ

תרגיל 67 - הפעיל

שם פעולה	שם פועל	שורש
הוֹכְחָה	לְהוֹכִיחַ	.1 י-כ-ח
	לְהוֹאִיל	.2 י-א-ל
הִטְבָּה	לְהִטִּיב	.3 י-ט-ב
	לְהִשִּׁיר	.4 י-ש-ר
הוֹלְדָה	לְהוֹלִיד	.5 י-ל-ד
הוֹרְשָה	לְהוֹרִישׁ	.6 י-ר-ש
הוֹתְרָה	לְהוֹתִיר	.7 י-ת-ר

תרגיל 68

.1

— (2)

— (1)

.2

— הוֹרְג = ה-ר-ג, קל, הווה, שלמים

— הוֹרֵד = י-ר-ד, הפעיל, ציווי, נפוי

תרגיל 69 - קל, נפעל, הפעיל

שורש	בניין	גזרה
1. י-ס-פ	הפעיל	נפויי
2. ה-ר-ס	קל	שלמים
3. א-ס-פ	קל	שלמים
4. י-ר-ד	הפעיל	נפויי
5. נ-ק-פ	קל	שלמים
6. י-ת-ר	הפעיל	נפויי
7. נ-ת-ר	נפעל	נפויי
8. י-נ-ק	הפעיל	נפויי
9. י-נ-ק	קל	נפויי
10. נ-ב-ל	קל	שלמים
11. י-ב-ל	הפעיל	נפויי
12. י-ש-ב	נפעל	נפויי
13. נ-ש-ב	קל	שלמים
14. י-מ-נ	הפעיל	נפויי
15. ה-ד-פ	קל	שלמים
16. י-ב-ל	הפעיל	נפויי
17. נ-ע-ל	קל	שלמים
18. י-א-ל	הפעיל	נפויי

תרגיל 70 - קל, נפעל, הפעיל, הופעל

שורש	בניין
.1 י-ש-ב	הופעל
.2 י-ש-ב	הפעיל
.3 י-ש-ב	קל
.4 י-ש-ט	הופעל
.5 י-ש-ט	הפעיל
.6 י-ל-ד	נפעל
.7 י-ל-ד	הפעיל
.8 י-ל-ד	קל
.9 י-ר-ק	הפעיל
.10 י-ר-ק	קל
.11 י-ע-ד	הופעל
.12 י-ע-ד	הפעיל
.13 י-ת-ר	הפעיל
.14 י-ת-ר	נפעל

תרגיל 71

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
הושטה	להושיט	הפעיל	.1 י-ש-ט
נשיכה	לנשך	קל	.2 נ-ש-כ
		נפעל	.3 י-א-ש
הנקה	להיניק	הפעיל	.4 י-נ-ק
גמגום	לגמגם	פיעל	.5 ג-מ-ג-מ
הנעה	להגיע	הפעיל	.6 נ-ג-ע
		נפעל	.7 נ-ג-ר
נגוב	לנגב	פיעל	.8 נ-ג-ב
הנותרות	להותר	נפעל	.9 י-ת-ר
התרה	להתיר	הפעיל	.10 נ-ת-ר
נעיצה	לנעץ	קל	.11 נ-ע-צ
הנעצות	להנעץ	נפעל	.12 י-ע-צ
	ליעץ (על-פי מילון אבן שושן)	קל	.13 י-ע-צ
הצבה	להציב	הפעיל	.14 י-צ-ב
		קל	.15 נ-ב-ר
התנישבות	להתנישב	התפעל	.16 י-ש-ב
ישיבה	לשבת	קל	.17 י-ש-ב
		פועל	.18 י-ש-ב
הולכה	להוליך	הפעיל	.19 י-ל-כ
	למלך	קל	.20 מ-ל-כ
נבילה	לנבל	קל	.21 נ-ב-ל
		הופעל	.22 י-ב-ל

שם פעולה	שם פועל	בניין	שורש
התְנַכְּחוּת	לְהִתְנַכַּח	התפעל	23. י-כ-ח
הוֹכְחָה	לְהוֹכִיחַ	הפעיל	24. י-כ-ח
		הופעל	25. י-כ-ח
הוֹקְרָה	לְהוֹקִיר	הפעיל	26. י-ק-ר
יִקְוֶה	לְיַקֵּר	פיעל	27. י-ק-ר
רִיבָה	לְרִיב	קל	28. י-ר-ד
הוֹרְדָה	לְהוֹרִיד	הפעיל	29. י-ר-ד

תרגיל 72

1. א. (1) נוֹכְחִים = נ-כ-ח

(2) השורש המשותף לשלושת הפעלים האחרים: **י-כ-ח**

(3)

I. התפעל

II. נפעל

III. קל

IV. הפעיל

ב. (1) נְכָחוּ

(2) דוגמה למשפט: באירוע שנערך במשכן הכנסת נְכָחוּ גם נשות השרים.

ג. ההבדל במשמעות בין שני הפעלים: **נוֹכְחִים** - **נוֹכְחִים**

נוֹכְחִים - רואים כי הדבר נכון... משתכנעים בנכונות הדברים.

נוֹכְחִים - נמצאים במקום מסוים.

2. א. (1) נוֹצְרִים = נ-צ-ר

(2) השורש המשותף לשלושת הפעלים האחרים: **י-צ-ר**

(3)

I. קל

II. נפעל

III. פיעל

IV. קל

ב.

I. תנצֵר

II. תנצֵר

III. תנצֵר

IV. תצר

ג. ההבדל במשמעות בין שני הפעלים: נוֹצְרִים - נוֹצְרִים

נוֹצְרִים - לסגור את נצרת הנשק כדי שלא יפלט כדור.

נוֹצְרִים - מתחילים להתהוות סדקים.....

3.

א. (1) המילה שבה תפקיד האות נו"ן יוצא דופן: נִישֵׁר

(2) התפקיד של נו"ן בפועל: נִישֵׁר

תפקיד האות נו"ן בפעלים האחרים: פה"פ

ב. השורש המשותף: נ-ש-ר

משמעות:

לעזוב מקום	נפרד ממקום החיבור שלו
III. ארבעה ספורטאים <u>נָשְׂרוּ</u> ...	I. שיני החלב <u>נוֹשְׂרוֹת</u> ... II. הפריחה <u>נוֹשְׂרֵת</u> ...

4.

א.

(2) •

(5) •

(3) •

(1) •

(4) •

ב. (1) נִתְרוּ

(2)

נ' תחילית של בניין נפעל	נ' תחילית זמן עתיד / גוף מדברים
<u>נוֹתְרוּ</u>	<u>נוֹתִיר</u> <u>נִתִיר</u> <u>נִתְרִיר</u>